

49. “Barış Akarsu Merhaba” filminin izlerkitle üzerindeki etkisinin duygu analizi yöntemiyle değerlendirilmesi

Gamze Nil ARKAN¹

APA: Arkan, G. N. (2023). “Barış Akarsu Merhaba” filminin izlerkitle üzerindeki etkisinin duygu analizi yöntemiyle değerlendirilmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (36), 861-871. DOI: 10.29000/rumelide.1369124.

Öz

Sosyal medya, bireylere, fikirlerini ifade edebilmeleri, belirli konularda bilgi ve fikir alışverişi yapabilmeleri imkanı sağlamaktadır. Günümüzde sosyal medya forum sayfalarının, tartışma sitelerinin artmasıyla birlikte, sosyal medyanın iki yönlü bir iletişim şekli oluşunun sonucu olarak kamuoyunun belirli konulardaki duygu ve düşünceleri çeşitli yöntemlerle saptanabilmektedir. Sinema da bu konulardan biridir ve vizyondaki veya dijital video platformlarındaki filmler hakkında insanların ne düşündüğü tespit edilip değerlendirilebilmektedir. Bu çalışmada, 2022 yılında vizyona giren “Barış Akarsu Merhaba” filminin, duygu analizi yöntemi kullanılarak izleyicinin film hakkındaki duygu ve düşüncelerinin değerlendirmesi yapılacaktır. Duygu analizi yöntemi kullanılarak yapılacak olan araştırmada değerlendirme sınırlılıkları kapsamında platform olarak Ekşi Sözlük seçilmiştir. Araştırmanın Ekşi Sözlük ile sınırlandırılmasının nedeni Türkiye’de sözlük tabanlı platformlar arasında en çok bilinen ve en sık ziyaret edilen platform olmasıdır (SimilarWeb, 2022). Aynı zamanda, içeriklerin kısa ve yazı formatında olması nedeniyle bu platform tercih edilmiştir. Araştırmada, izleyicilerin film hakkında olumlu, olumsuz ve nötr görüşleri ile bu görüşlerin alt başlıkları nedenleri ile analiz edilecektir. Analiz sonucunda, kullanıcıların büyük çoğunluğunun film hakkında olumsuz değerlendirmede bulunduğu, bu olumsuz değerlendirmelerden en yüksek oranın ‘yapım’ alt başlığına ait olduğu gözlemlenmiştir. Aynı zamanda, özellikle Türkiye’de çok fazla biyografi türünde film yapıldığı ve kişilerin artık izlememeyi tercih ettikleri görülmüştür. Ayrıca, oyunculuğun çok beğenilmesine rağmen filme konu olan gerçek kişinin, filminin yapılmasının gereksiz olduğu ve bunun maddi çıkar kaygısı taşıdığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Biyografik film, duygu analizi yöntemi, Barış Akarsu Merhaba, Ekşi Sözlük

Evaluation of the effect of the movie "Barış Akarsu Merhaba" on the audience by sentiment analysis method

Abstract

Social media provides individuals with the opportunity to express their ideas and exchange information on various issues. Today, due to the proliferation of social media forum pages and discussion sites, public sentiment and thoughts on specific topics can be determined through various methods. Cinema is one such subject, and it is possible to assess public opinion about movies through visual and digital video platforms. This study aims to evaluate the audience's emotions and thoughts about the movie "Barış Akarsu Hello," released in 2022, using emotion analysis. Within the confines of the evaluation, Ekşi Sözlük has been selected as the platform for the research, utilizing the

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Fenerbahçe Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo, Tgelevizyon ve Sinema Bölümü (İstanbul, Türkiye), nil.arkan@fbu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6637-5329 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 14.08.2023-kabul tarihi: 20.10.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1369124]

sentiment analysis method. The choice of Ekşi Sözlük is due to its prominence and popularity among dictionary-based platforms in Turkey (SimilarWeb, 2022). Furthermore, this platform is preferred for its concise and text-based content. The research analyzes positive, negative, and neutral opinions from the audience about the film, along with their corresponding justifications. The analysis reveals that a significant majority of users provided negative assessments of the movie. Among these negative evaluations, the highest percentage pertained to the "production" aspect. Additionally, it has been observed that there is an oversaturation of biographical films in Turkey, leading to a decrease in people's interest in them. Furthermore, the research concludes that while the acting was highly praised, producing a film about a real person who is the subject of the film might be deemed unnecessary, driven primarily by financial interests.

Keywords: Biographical film, Emotion analyse method, Barış Akarsu Hello, Ekşi Sözlük

Giriş

Gerçek bir kişinin yaşam öyküsünü konu alan biyografik tür, izleyici için de bir haz duygusu oluşturmaktadır. İzleyici tarafından beğenilen ve merak edilen bir tür olmasının yanı sıra, yaşamış veya yaşayan bir kişinin hayatını gerçek adını kullanarak ele almaktadır (Custen, 1992). Aynı zamanda, yaşamış olan ve konu alınan bu kişinin tarihçesi yani, varlığı, iyi veya kötü şöhreti belgelenmiştir (Vidal, 2014). Biyografik tür, bazı durumlarda tartışmalara da zemin hazırlamaktadır. Konu edilen kişinin yaşam öyküsünün hangi bağlamda ele alındığı, ne kadar doğru ve gerçekçi yansıtıldığı her daim tartışma konusu olmuştur.

Karakter, film anlatısında, hikayenin ilerlemesi bakımından oldukça önemli bir role sahiptir. Toplum tarafından tanınan, merak edilen kişilerin yaşamlarının bilinmeyen yönlerinin sinemaya yansması hem izleyiciye bir haz duygusu yaşatır hem de sinema için diğer pek çok tür filminde olduğu gibi güvenli alandır.

Müzik, yalnızca popüler veya kişisel bir eğlence aracı olarak değerlendirilmemelidir. Müzik, aynı zamanda, bestecileri veya solistleri için birer anlatı aracıdır. Müzik yoluyla, insanlara bir duygu aktarımı gerçekleşmektedir. Sinema tarihinin ilk sesli filmi de bir müzikal film türü olan *The Jazz Singer* (1927)'dir (Altman, 1999). Biyografik filmler bireysel yıldız imajlarına hem katkıda bulunur hem de sanatçıyla ya da müzik gruplarıyla ilgili anlatıları da yeniden üretirler.

Literatür taraması

Biyografi, en bilinen anlamıyla, bir kişinin geçmişini konu alan yazı türüdür. Biyografinin anlamı TDK'da "özgeçmiş" (<https://sozluk.gov.tr/>) olarak verilmektedir. Biyografi, canlı olma anlamına gelen bios ile yazı anlamına gelen graphe sözcüklerinin birleşiminden meydana gelmektedir (<https://www.etimolojiturkce.com/kelime/biyografi>). Biyografik tür de; tanınmış bir kimsenin, geçmişinden bugüne yaşam öyküsündeki önemli anları, hangi meslek veya sanat dalında olursa olsun başarıları veya başarısızlıklarını nasıl elde ettiği, yani kısaca yaşamının hangi döneminde ve hangi alanda tanınmış bir kişi olması için etken olan olayları konu alan hayat hikayesidir. Bu nedenle, biyografik tür, sinemada da oldukça ilgi çeken bir tür olarak düşünülebilir.

Biyografi ilk olarak 1683 yılında John Dryden tarafından kullanılmıştır (Çetin, 2012, aktaran, Kacıroğlu, 2012, s.143). Fransızca'da ise 1721'den itibaren kullanılmıştır. Dünya edebiyatında M.S. I. Yüzyılda Yunanlı yazar Plutarkos tarafından yazılan Paralel Hayatlar ilk biyografi türü olarak kabul edilmektedir.

Bunun yanı sıra eski Çin’de M.Ö. 2258 ile VIII. Yüzyıl arasındaki sürede Shu King adında eski Çin imparatorlarının hayatlarının anlatıldığı biyografi en eski örneklerdendir (Özkırmılı, 1984, aktaran, Kacıroğlu, s.11). Türk edebiyatında İslami gelenek hakim olduğundan dolayı ilk eser Malik Bahşi’nin Feridüddin Attar’dan çevrilmiş olan ve mesleklerine göre düzenlenmiş olan içinde dinî kişiliklerin biyografilerinin olduğu Tezkiretü’l-Evliyâ olarak bilinmektedir (Kacıroğlu, 201). Sinemada ise, “Jeanne d’Arc/Joan of Arc” (Georges Méliès, 1900) ile Thomas Edison’ın “Execution of Mary Queen of Scots” (1895) ve türün en erken filmleri olarak değerlendirilebilir.

Tanınmış bir kişinin yaşamını ele alan, o kişinin hayatındaki ve yaşadığı dönemdeki toplumsal olayları ve yapıyı da sunan biyografi türü, tarihsel türün veya tarihin geleneksel anlamda sunduğundan farklı olarak daha kişisel bir anlatı oluşturmaktadır (Caine, 2019). Ancak, yönetmenin, merak duygusunu her zaman izleyiciye hissettirebilmesi, filmdeki karakterle özdeşleşebilmek adına oldukça önemlidir. Dolayısıyla, toplumsal olarak tanınan bir kişi, merak edilmektedir ve biyografik filmler, izleyicinin o kişinin hayatını ve yaşadığı önemli anları izleyiciye sunmaktadır.

Film anlatıları, kendi hikaye evreninde bir karakter yaratarak, o karakteri olay örgüsüne dahil eder. Bir hikayede, olayın devinimini sağlayan en önemli unsur karakterdir. İzleyiciler tarafından tanınan, geçmiş veya şimdiki zamanda, toplumsal anlamda önemli bir kişi haline dönüşmüş kimselerin konu edildiği biyografik filmler, sinemanın her zaman için yararlandığı bir tür olmuştur.

Tür filmleri, bir takım ortak özellikler taşıyan ve bir sınıflandırma amacıyla ortaya çıkmış filmlerdir. Tür filmlerini oluşturan ve Dünya çapında yayılmasını sağlayan, popüler kültürün örneklerini üreten Hollywood sinemasıdır (Abisel, 2016). Dolayısıyla, tür filmleri, konu, mekan, kostüm, oyun gibi bazı mizansen özellikleri bakımından ortak içerik ve biçimlere sahip olan ve popüler kültür içinde, popüler sinema izleyicisi tarafından kabul edilmiş olan filmlerdir. Bunun sonucunda da sıklıkla üretilmiş ve üretilmektedirler, çünkü izleyicisi bellidir ve bu da film endüstrisi için güvenli bir alan olmaktadır.

Biyografik filmler içerik bakımından, tarihsel filmlerle benzerlikler taşımaktadır. Bu sebepten, iki türü birlikte ele almak gerekebilir. Fakat biyografik filmler, sadece tarihsel kişileri ele almayıp çeşitli alanlarda olumlu ya da olumsuz rol oynayan kişileri de konu olarak aldığı için incelenirken tarihsel film türünden ayrılabilir. Bunun dışında, biyografik filmde ele alınan tanınmış kişi, yalnızca tarihteki konumuyla değil, karakteri ve ruhsal yönüyle de aktarılabilir. Bu türdeki filmlerde yaşanan en büyük zorluk ele alınan kişinin yaşamının konu edilen bölümünün film süresine sığdırılmasıdır. (Özön, 2008) Bu nedenle, kişinin tüm hayatı değil, yaşamından belli bir bölüm aktarılmaktadır (Özgüç, 2005) Bununla birlikte, biyografik filmlerin amaçlarından birisi de tıpkı tarihsel film türünde olduğu gibi izleyiciye günümüz için yararlı olabilecek sonuçları ortaya koymaktır (Özön, 2008).

1950’lerde Metin Erksan’ın 1952’de çektiği halk ozanı Aşık Veysel’in hayatını aktardığı Karanlık Dünya, o güne dek en iyi çekilmiş biyografik film olarak kabul edilmektedir. Sonrasında, Karacaoğlu (Avni Dilligil), Yunus Emre (Atıf Yılmaz), Pir Sultan Abdal (Remzi Jöntürk) gibi ünlü halk ozanlarının yaşamöykülerini aktaran filmler çekilmiştir. (Sivas, t.y.s.3).

Bu bilgiler bağlamında biyografik filmlerin konu dağılımları aşağıdaki gibidir;

1. **Kişinin Hayat Hikayesi:** Biyografi filmleri, ana karakterin çocukluk, gençlik ve yetişkinlik dönemlerini kapsayan hayat hikayesini anlatır. Bu, karakterin zorluklarını, başarılarını, hayal kırıklıklarını ve dönüm noktalarını içerebilir.

2. **Kişisel ve Profesyonel Mücadeleler:** Biyografi filmleri, kişinin yaşamında karşılaştığı zorlukları ve engelleri de ele alabilir. Bu mücadeleler hem kişisel (aile ilişkileri, sağlık sorunları) hem de profesyonel (kariyer zorlukları, rekabet) olabilir.
3. **Başarılar ve Başarısızlıklar:** Filmler genellikle kişinin başarılarına ve başarısızlıklarına odaklanır. Bu, karakterin nasıl bir başarıya ulaştığı veya nasıl yenilgiye uğradığı hakkında öyküler içerebilir.
4. **İlgi Alanları ve Tutkular:** Biyografi filmleri, karakterin ilgi alanlarını, tutkularını ve hobilerini de yansıtabilir. Bu, kişiliğin ve motivasyonun anlaşılmasına yardımcı olabilir.
5. **Tarihsel ve Toplumsal Bağlam:** Filmler genellikle karakterin yaşadığı dönemin tarihsel ve toplumsal bağlamını da yansıtır. Bu, izleyicilere karakterin zamanın ruhunu nasıl etkilediğini anlama fırsatı sunabilir.
6. **İnsan İlişkileri:** Biyografi filmleri, karakterin aile, arkadaşlar, iş arkadaşları ve diğer önemli insanlarla ilişkilerini de ele alabilir. Bu ilişkiler, karakterin gelişimini etkileyebilir.
7. **Öğrenme ve Büyüme:** Filmler genellikle karakterin yaşamı boyunca yaşadığı öğrenme deneyimlerini ve kişisel büyümeyi vurgular. Karakter, zorluklarla başa çıkmak ve kendini geliştirmek için nasıl adımlar attığını gösterebilir.

Biyografi filmleri, izleyicilere ilham vermek, geçmişi anlamak ve önemli figürlerin yaşamlarını keşfetmek için bir fırsat sunar. Bu tür filmler, genellikle hem gerçek hayattaki olayları yansıtmak hem de izleyicilere duygusal ve düşünsel olarak derin bir deneyim yaşatmak amacıyla yapılmaktadır.

Biyografik filmlerde ele alınan karakter, genellikle, çocukluk yıllarından ziyade, kendini var etmeyi, oluşturmayı amaç edindiği ve bu konudaki kavgasını verdiği yaşlardadır (Custen, 1992, s. 150). Facebook'un kurucusu Mark Zuckerberg'in yükselişini ve sosyal medya devini nasıl yarattığını konu alan bir film olan Social Network (2010), matematikçi John Nash'in hayatını ve zihinsel sağlık mücadelesini anlatan A Beautiful Mind (2001), Kral VI. George'un, kekemeliği ile nasıl başa çıktığını ve İkinci Dünya Savaşı dönemindeki liderliğinin anlatan The King's Speech (2010) bunlara örnek gösterilebilir.

İnglis, popüler müzik biyografik filmlerinin aşağıdakileri yapmayı amaçlayan üç fikri şöyle sunar (İnglis,2007):

- Gerçekliği doğru bir şekilde sunmak, tarihsel olayların daha az veya daha çok inandırıcı bir hesabını sunmak.
- Öznel, kişisel, önyargılı olabilecek bir tarih versiyonu oluşturmak.
- Ashnda doğruluk ve kanıt sorunlarının önemsiz olarak görüldüğü ticari olarak çekici bir ürün oluşturmak.

Tür, küresel veya toplumsal bağlamda tanınmış, büyük dönüşümler yapmış kişilerin yanı sıra, şarkıcı, müzik grupları gibi popüler isimlerin de hayatlarını konu almaktadır. Özellikle Türkiye'de 2000'li yıllardan sonra üretilmiş biyografik filmler dikkat çekmektedir. Bu filmlere, Müslüm Gürses'in yaşamını anlatan film Müslüm (2018), Bergen'in trajik yaşamını anlatan film Bergen (2022), 2019'da yaşamını yitirmiş olan ve sıkıntılı bir yaşam süren Dilberay (2020) bunlara örnek verilebilir.

Yalnızca Türkiye'de değil, Hollywood'da da müzik gruplarının ve müzisyenlerin yaşam hikayelerini konu alan filmler yapılmıştır ve tüm dünyada merak uyandırmıştır. Queen grubunun solisti Freddie Mercury'nin hayatını ve müzik kariyerini anlatan bir film olan "Bohemian Rhapsody" (2018), besteci Wlodek Szpilman'ın Varşova Ayaklanması'ndan sonra yaşadıklarını anlatan The Pianist (2002), Ray Charles'in hayatını anlatan Ray (2004) bunlardan birkaçıdır.

Müzik, yalnızca popüler veya kişisel bir eğlence aracı olarak değerlendirilmemelidir. Müzik, aynı zamanda, bestecileri veya solistleri için birer anlatı aracıdır. Müzik yoluyla, insanlara bir duygu aktarımı gerçekleşmektedir. Sinema tarihinin ilk sesli filmi de bir müzikal film türü olan *The Jazz Singer* (1927)’dir (Altman, 1999). Biyografik filmler bireysel yıldız imajlarına hem katkıda bulunur hem de sanatçıyla ya da müzik gruplarıyla ilgili anlatıları da yeniden üretirler.

Biyografik filmlerde konu olan popüler müzisyenlerin gerçeklikle olan ilişkisi belirsizdir. Marshall & Kongsgaard bu durumu üç başlıkta tartışır; “özgünlük ve sanat ile hayat arasındaki ilişki; müzik endüstrisi; ve şöhretin kişiler üzerindeki baskısı, ya da kamusal ve özel gerilim.” Bu fikirleri detaylandırarak, biyografik filmin inandırıcı olabilmesi için sürekli olarak gerçekliğini kanıtlamak zorundadır. Bununla birlikte, diğer yandan, biyografik film asla ‘reel’ bir gerçek olamaz, çünkü hem sinematik realizmin hem de geniş kapsamlı popüler müzik ideolojilerinin kısıtlamalarına tabidir. (Marshall & Kongsgaard, 2012, ss.346-361).

Biyografik filmlerin en fazla izlenen türlerden biri olmasının sebeplerinden belki de en önemlisi, insanların hayranlık duydukları, yazarlar, ressamalar, müzisyenler, iş insanları, krallar gibi topluma mal olmuş, tanınmış kişilerin iş veya sanat hayatlarının dışında kalan özel yaşamlarının da insanlar tarafından merak edilmesidir. Bu nedenle sinema, geçmişten bugüne pek çok biyografik film yapmıştır.

İnglis, biyografik filmlerin farklı amaçlarının olabildiğini belirtir ve tarihsel doğruluk ve gerçeklik endişesi, sinemasal geleneğin ve ticari başarının yanında ikinci sırada gelmektedir (İnglis, 2007, s.86).

Yöntem

Araştırmada, bir forum niteliğinde olan ve “katılımcı sözlük” ağırları arasında Türkiye’de en popüler olan Ekşi Sözlük platformunda “Barış Akarsu Merhaba” başlığı altında yer alan şükela modu2 altındaki 165 entry3’nin tümü çalışmaya dahil edilmiş olup, duygu analizi yöntemiyle incelenmiştir.

Ekşi Sözlük, 1999 yılından itibaren, www.eksisozluk.com -sozluk.sourtimes.org- adresi üzerinden faaliyet göstermektedir. Ekşi Sözlük, özgür bir tartışma platformudur ve çeşitli konu başlıkları altında açılan sayfalara, sözlük yazarları tarafından olumlu, olumsuz yorumlar paylaşılmaktadır. Türkiye’deki en popüler forumlardan ve e-sözlük platformlarından biri olsa da (Gürel & Yakın, 2007) herkesin yazar olması söz konusu değildir. Yazar olmak isteyenleri, 1 haftalık bir denemeye tabi tutan moderatör, deneme süresinin sonunda, süre boyunca girdiği entry’lere bakarak o kişinin sözlükte yazar olup olmayacağını belirlemektedir.

Ekşi Sözlük’ün her türlü düşünceye açık ve klişelerden uzak bir yapıda olup, site içerisinde yapılan tüm yazışmalarda küçük harf kullanılmaktadır. Öksüz ve Yaşa’ya göre; “... sanal iletişim jargonunda büyük harf kullanımı, yüksek ses ile ilişkilendirilerek bağırarak anlamına gelmekte ve nezaketsizlik olarak kabul edilmektedir. Sözlük’te küçük harf kullanımı sayesinde, okuyucu metine odaklanabilmekte ve biçimden ziyade anlam içerikli bir iletişim gerçekleştirilebilmektedir. Bununla birlikte küçük harf kullanımı, günlük yaşantımızda pek çok zorlamaya maruz kalmamıza rağmen, Sözlük’te herhangi bir zorlamanın söz konusu olmadığını ve özgür bir ortamın geçerli olduğunu vurgulaması açısından da

² Şükela: Ekşi Sözlük’te yEntry’e verilen olumlu oy.

³ Entry: Ekşi Sözlük’te belirlenen başlık altına sözlük yazarları tarafından yapılan, yorum, değerlendirme, tanım veya açıklamaların tümü.

önemlidir. Bu bağlamda Sözlük'te büyük harf kullanımına izin verilmeyerek ve küçük harf kullanılarak, yazar ve okuyucu arasında eşitlik duygusu yaratılmaktadır" (Öksüz ve Yaşa,2020, s.1383)

"Moderatör; denetimci, yönetici ve müdür anlamlarına gelmektedir" (Kabaagaç ve Alovera 1995: 471). Sözlük moderatörü, yazarların Sözlük kurallarına uygun olup olmadıklarını denetlemekte, gerektiğinde yazarlık taleplerini kabul etmemek, entry'leri silmek veya yazarların yazarlık hakkını elinden alma hakkına sahiptir.

Ekşi Sözlük'te farklı kültür ve zihniyette birbirinden farklı düşüncelere sahip yazarların bir araya gelmesi, denetimin gerekliliğine neden olmaktadır. Yasal bir yaptırım veya sitenin kapatılabilme riski vardır. Bu nedenle moderatörler her zaman için kontrolü ellerinde bulundurmaya zorundadır. Nitekim, Ekşi Sözlük birkaç kez kapatılma riskiyle karşı karşıya kalmıştır. Ekşi Sözlük en son Şubat 2023 tarihinde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun kararıyla erişime engellenmiş olup, Mart 2023'te "eksisozluk2023.com" adresiyle tekrar kullanıma açılmıştır.

Duygu analizi

Sosyal medyada iletişim kurulması yalnızca tek yönlü olmayıp, karşılıklı bir fikir alıp verme şeklinde görülmektedir. Duygu analizi, kişilerin, film veya metindeki öznelğin bilinçli olarak duygu ve düşüncelerini değerlendirmelerini ve duygularını analiz eden aktif bir çalışma alanıdır. Literatürde sosyal medyadan yapısal olmayan, metin verilerinin analizinde duygu analizinin sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Duygu analizi de disiplinler arası bir konu olduğundan, sosyal bilimler alanında sıkça kullanılmaktadır. (Akın ve Şimşek, 2018, s.799). Sosyal medya, etkileşimli bir ortamdır ve bu da iletişimin gücünü arttırmaktadır. Bireyler, sosyal medyada gündelik duygu ve düşüncelerini yazmakta, bunlar hakkında tartışıp ortaya yeni fikirler koyabilmektedir. Sosyal medya, geniş bir kitleye hitap etmekte ve etkili, çift yönlü ve hızlı iletişim sağlamaktadır. Geleneksel medyanın aksine, sosyal medyada forumlar, bloglar gibi sayfalar herkes tarafından kullanılabilme imkanına sahiptir. Duygu analizi, diğer bir deyişle, Fikir madenciliği, sosyal medya verilerinin içerdiği duygu durumlarını bulmayı amaçlamaktadır ve sosyal medya verilerini olumlu, olumsuz ve nötr duygu durumuna göre sınıflandırılarak, verilerin analiz edilme yöntemidir (Pang & Lee, 2008).

Fikir madenciliği olarak da kullanılan duygu analizi, sosyal ağlarda oluşan problemlerden biridir. Buna göre, duygu analizi, sosyal medyada paylaşılan bir mesaj, yorum gibi bilgilerin taşınmış oldukları fikrin anlambilimsel olarak göstermek için yapılan çalışma olarak tanımlanmaktadır. Duygu analizi yönteminin en önemli kriterlerinden biri; bir topluluk üzerinde yapıyor olmasıdır. Ancak, bütün bireyler ulaşmak pek mümkün olmadığından genelde örneklemelerle yapılabilmektedir. Bu yöntemde en önemli ve akılda bulunması gereken şeylerden biri de fikirlerin kişisel olduğudur. Yani doğru veya yanlış bir fikir aranmaz, fikir madenciliği mevcut durumun tespitine çalışır (Seker, 2016).

Duygu analizi yöntemi kullanılarak yapılan araştırmalar, kurumlara, kullanıcı/müşteri farkındalığını artırmak, kullanıcılarla sosyal medya platformları aracılığıyla iletişim kurabilmeleri yönünde strateji oluşturmak için yöntemler sunar. Kurumlar ve bireyler için bu yöntem, etiketler ve diğer sosyal medya stratejileri aracılığıyla iletilen farklı görüş ve sorunların yapılandırılmasına nasıl yanıt verileceğini daha iyi anlamak için çeşitli yollar açmaktadır. Aynı zamanda da kurumların müşterileriyle olan çevrimiçi ilişkilerini geliştirmeleri için yol gösterici olabilmektedir (McGuire ve Kampf, 2015). Kurumlar, şirketler için bu yöntem faydalı bir geri dönüş sağlayıp, bir iletişim stratejisi geliştirmeleri adına yardımcı olmasının yanı sıra medya sektöründe de sinemada da bu yöntem fayda sağlayabilir. Bir sinema filminin

izleyicisine ne şekilde ulaştığı, izleyicilerin geri dönüşlerinin ne yönde olduğunun anlaşılması için bu yöntem ile araştırma yapılması fayda sağlayabilmektedir.

Sinema filmlerinin gişe getirilerinin ya da izlenme oranlarının tahmin edilmesi de üzerinde çalışılan bir konu olmuştur. Mishne ve Glace (2006) filmler hakkında bloglarda yazılan metinleri duygu analizi yöntemi ile bu yazıların gerçek sinema gişesi rakamları ile korelasyonlarını incelemişlerdir.

Bu çalışmada duygu analizi yöntemi kullanılarak, Ekşi Sözlük yazarlarının “Barış Akarsu Merhaba” filmi hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Ekşi Sözlük, çeşitli konularda kamuoyunun duygu ve düşüncelerini anlamak için çalışılabilecek zengin bir veri kaynağı sunmaktadır. Ekşi Sözlük yazarlarının bu konu hakkındaki yorumlarına bakarak yapılan duygu analizi çalışmasında, kamuoyunun bir kısmının film hakkındaki olumlu, olumsuz ve nötr görüşleri incelenmektedir.

Filmin künye ve konusu

Araştırma yöntemi sonucunda çıkan oranlar ve bulguların paylaşımından önce, filmin künye ve konusunun paylaşımı önem arz etmektedir.

Filmin künyesi

Yönetmen:	Mert Dikmen
Yapımcı:	Özgür Tari, Aytaç Ağdağ
Senarist	Mert Dikmen, Can Anar
Oyuncular	İsmail Ege Şaşmaz, Almıla Ada, Hüseyin Avni Danyal, Şafak Pekdemir
Müzik:	Eser Taşkıran, Mce Jingles
Türü:	Biyografi, Dram
Yapım yılı:	2022
Çıkış tarihi:	18 Kasım 2022
Süre:	115 dakika

Hikayenin dramatik kurulumu

Barış, 29 Haziran 1979 tarihinde, Amasra’da doğmuştur. Babası O’nu kucağına aldığı anda televizyonda Barış Manço çalar ve “Barış olsun adı” der. Barış, çocukluğunda, dedesinin yanından hiç ayrılmaz. Dedesine olan kuvvetli bağı dikkat çeker.

Dedesinin küçük bir balık teknesi vardır. Dedesiyle birlikte denizi, balıkları çok sever. Bir gün çarşıda Cem Karaca’nın “Ceviz Ağacı” şarkısını duyup çabucak şarkıyı ezberler. Bütün bunlar ve Barış’ın seslere olan duyarlılığı dedesinin dikkatinden kaçmamıştır. Dedesi, “Bu çocuğun müziğe yeteneği var. O’na bir enstrüman alın.” diye Barış’ın anne ve babasına öneride bulunur. Sözü babası tarafından karşılıksız kalmaz ve hemen Barış’a bir harmonikayla birlikte, Cem Karaca’nın “Merhaba Gençler ve Genç Kalanlar” kasetini alır. Her yerde sürekli harmonika çalar ve dedesi sayesinde çok sevdiği müzik ile sürekli iç içe yaşar.

Lise mezuniyetinde şarkı söylemek için sahneye çıkar. Annesi, babası, kız kardeşi heyecanla ou izliyordur fakat dedesi gelmemiştir ve Barış onu beklemek ister fakat tam acı haber gelir ve Barış, sahneden hızla iner ve eve doğru koşarak gider. Çok sevdiği dedesini kaybetmiştir. Bu ayrılık O’na çok

dokunur. Dedesi bu durumda da Barış'ı teselli etmenin bir yolunu bulmuştur. Barış'a yeni yollar açacak bir gitar almıştır mezuniyet hediyesi olarak.

Barış, sokaklarda, kumsallarda arkadaş çevresinde hep gitar çalıyor, şarkılar söylüyor, dikkatleri üzerine topluyordur. Ortamların aranan ismi olmuştur. Bir akşam arkadaşlarıyla yine kumsalda çalıp şarkı söylerken, onu dinleyen yabancı bir kişi ona eşlik eder. Söyledikleri şarkı bitince, adam Ereğli'de sahne alacaklarını söyler. Bunun üzerine Barış, müzisyen arayan başka mekanlar olup olmadığını sorar ve adam "Senin için mi?" diye sorar. Barış "Evet. Ne dersin benden şarkıcı olur mu?" der. Adam, "Benim adım İlhami, Ereğli'ye gel bul beni" der ve yanlarından ayrılır. Barış, bir gün sırtında çantası ve gitarı, cebinde annesinin verdiği azıcık bir para ile yollara düşer.

Ereğli'ye gider ve adamın söylediği mekanı bulur. İlhami'yi sorar fakat akşam geleceğini söylerler. Barış akşama kadar orada İlhami'yi bekler. Akşam İlhami ve grubu sahne alır fakat solist çok sıkılmıştır ve sürekli kalkıp ara verir. Bunun sebebi olarak da, bardaki müşterilerin onları dinlemediğini söyler ve grubu orada bırakıp gider. Bunun ardından İlhami, Barış'ı sahneye alır ve Barış söylemeye başladığında herkesi onları dinler ve eşlik eder. Barış orada çalışmaya başlar ve garsonluk yapan Zeynep'le tanışır ve Zeynep' aşık olur.

İlhami, bir gün gazetede Akademi Türkiye yarışmasının ilanı görür, Barış'ı ikna eder ve kayıt yaptırırlar. Ertesi gün İstanbul'a gider ve seçmelerde ön plana çıkar. Zeynep de İstanbul'a taşınır fakat Barış, yarışma sayesinde meşhur olmuştur ve geniş bir hayran kitlesi vardır. Zeynep, onunla ilgilenmediğini ifade eder ve Ereğli'ye geri döner. Yarışmada büyük beğeni kazanan ve geniş kitleler tarafından çok sevilen Barış, Akademi Türkiye'de şampiyon olur. Ülkeyi karış karış gezerek büyük kalabalıklara konserler verir. Zeynep'le Barış'ın dizi çekimleri için gittiği Bodrum'da barışırlar. Birlikte plan yaparlar ve gece yola çıkarlar. Arabayı Zeynep kullanır ve Bodrum kavşağında kaza yaparlar. Zeynep ve arkadaşı olay yerinde hayatını kaybeder. Barış bir süre komada kalır, bütün hayranları hastanenin önünde gece gündüz bekler. Fakat Barış da 4 Temmuz 2007 günü hayatını kaybeder.

Bulgular

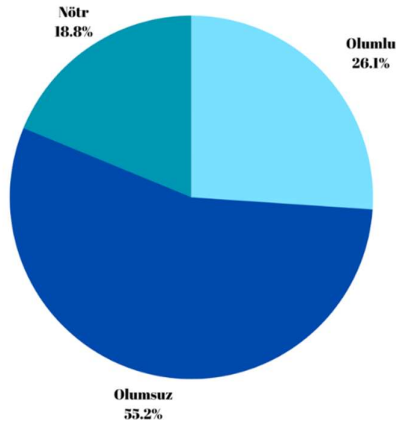
Bu çalışmada Ekşi Sözlük verileri incelenerek, duygu analizi yöntemiyle, "Barış Akarsu Merhaba" filminin kamuoyu üzerindeki olumlu, olumsuz, nötr duyguları araştırılmıştır. Yapılan yorum sayısı toplam 165'tir. 165 yorumdan 43 tanesi olumlu, 91 tanesi olumsuz, 33 tanesi de nötr yorumlardır. Ekşi Sözlük'teki yorumlar incelendiğinde "Olumlu" içerikteki yorumların oyunculuk ve yapım, yönetim konularını içerdiği dikkat çekmektedir ve bu iki madde kapsamında incelenmiştir. "Olumsuz" içerikteki yorumlarda ise 5 adet alt başlık çıkmaktadır. Bunlar; Maddi Çıkar, Biyografik Filmler, Yapım ve reel hayatta yaşamış olan Barış Akarsu'nun film konusu için seçilmiş oluşudur. "Nötr" yorumlar da İzlemeyenler (bunlar henüz izlememiş olanları ve izlemeyi düşünmeyenleri içerir), ve herhangi bir duygu içermeyen yorumlardır.

Tablo 1. Duygu Analizi Değerlendirme Kriterleri

Olumlu	Oyunculuk	%30,23
	Yapım	%69,76
Olumsuz	Maddi Çıkar	%4,39
	Biyografik Filmler	%9,89
	Yapım	%58,24
	Konu (Karakter Seçimi)	%27,47
Nötr	İzlemeyenler	%35,48
	Diğer	%64,50

Filmde Barış Akarsu’yu canlandıran oyuncu İsmail Ege Şaşmaz’ın oyuncululuğu ve duyguyu vermesi bağlamında yapılan olumlu yorum sayısı 13, oranı %30, filmin yönetimi hakkında yapılan yorumların sayısı 30, oranı %69,76 olarak belirlenmiştir. Maddi çıkarlar için yapıldığı ile ilgili yapılan olumsuz yorumların sayısı 4, oranı %4,39’dur. Özellikle Türkiye’de yapılan biyografik filmlerin çok fazla olduğu yönündeki olumsuz yorumların sayısı 9, oranı %9,89’dur. Filmin yapım ve yönetimi ile ilgili yapılan olumsuz yorumların sayısı 53, oranı %58,24’tür. Bunların dışında kalan olumsuz yorumlar, Barış Akarsu’nun filmi çekilecek kadar önemli bir kişi olmadığıdır. Bu yorumların sayısı 25, oranı %27,47 olarak değerlendirilmiştir. Film hakkında yapılan nötr yorumlardan filmi izlememiş ve izlemeyecek olanların sayısı 11, oranı %35,48, “filmin teaser’ı çıktı”, “Barış Akarsu filmi çekilmiş” gibi herhangi bir duygu içermeyen ‘Diğer’ kategorisinin altındaki yorum sayısı 20, oranı %64,50 olarak değerlendirilmiştir.

Şekil 1 Film Hakkındaki Yorumlara Göre, Duygu Yoğunluk Dağılımı

Sonuç

Sinema tarihinin ilk örneklerinden günümüze, biyografik film türü her zaman için popülerliğini korumuştur. Teknolojinin gelişmesine bağlı olarak, her ürünün kitlesel hale gelmesi, popülerleşmesi ve bunun sonucunda da basitleşmesi, kültür endüstrisinin getirilerinden biridir. Hollywood stüdyo sistemiyle birlikte oluşan “tür” kavramı, izleneceği garanti olan, beğenilen ve belirli bir izleyici kitlesine hitap ettiğinin bilinmesi sonucunda ortaya çıkmıştır.

İnternet ve sosyal medyanın yaygınlaşması ve Covid 19 pandemi süreciyle birlikte artan video platformlar, izleyici alışkanlıklarını da değiştirmiştir. Sinemaya gitmek yerine insanlar artık evlerinden, istedikleri filmi, istedikleri zaman izleyebilme özgürlüğüne sahip olmuştur. İzlemeyi düşündükleri bir filmi de önce sosyal medyadan araştırıp, aldığı yorumlara göre izlemeye veya izlememeye karar vermektedirler. Bu çalışmada seçilen "Barış Akarsu Merhaba" filmi hem vizyona girmiş hem de Netflix'te yayınlanmıştır. Netflix izlenme verilerine ulaşamamaktadır ancak, "boxofficeturkiye" web adresine bakıldığında film, 7 hafta vizyonda kalmış olup, toplamda 367 bin 006 izleyici tarafından izlenmiştir.

Bu çalışmada, Ekşi Sözlük üzerinden, 2022 yılında vizyona giren "Barış Akarsu Merhaba" filmi başlığı altında film hakkında yapılmış olan 165 entry duygu analizi yöntemi yoluyla değerlendirilmiştir. Biyografik film türünün Türkiye'deki örneklerinden sonuncusu olan film, 18 Kasım 2022 tarihinde vizyona girmiş, 25 Mayıs 2022 tarihinde de dijital video platformu olan Netflix'te yayınlanmıştır. Biyografik film türünün Türkiye'deki örneklerinden biri olan "Barış Akarsu Merhaba" filmi, Ekşi Sözlük verilerine bakıldığında oyunculuk ve yapımla bağlamında toplamda %26.06 olumlu, filmin maddi çıkar, biyografi film türü, yapımla ve tanınmış kişi belirleme bağlamında toplamda %55,15 olumsuz, filmle hiç ilgilenmeyen ve izlemeyecek olanlar bağlamında da toplamda %18,78 oranında sonuç elde edilmiştir. Bu yorumların bir çoğu da filmin Netflix'te tesadüfen görüldüğü yönündedir.

Bu bulguların değerlendirilmesi sonucu; Türkiye'de biyografik film türünün çok fazla yapılmış ve yapılmakta olduğu ve izleyicinin bundan sıkılmış olduğu, aynı zamanda Barış Akarsu'nun filmi çekilecek kadar değerli ve topluma yön veren bir sanatçı olmadığı yönündeki yorumlar saptanmıştır. Barış Akarsu örneği üzerinden biyografik film türlerinin, bu film de dahil olmak üzere, yalnızca maddi çıkar amaçlı yapıldığı ve bu nedenle de başarılı olmadığı değerlendirilmiştir. Bunların dışında, biyografik filmlerde oyuncunun gerek dış görünüş gerek oyunculuk bakımından başarılı oluşunun, biyografik tür filmlerinin beğenilmesinde etkili bir öğe olduğu sonucuna varılmıştır. Genel tabloda olumlu, olumsuz ve nötr değerlendirmeler incelendiğinde; Ekşi Sözlük ile sınırlandırılmış olan kamuoyu yorumlarının büyük bir kısmı, filmi yapımla ve yönetim açısından olumlu ve/veya olumsuz bulmuştur.

Kaynakça

- Abisel, N. (2016). *Popüler Sinema ve Film Türleri*. De ki yayınları.
- Akın, B., Gürsoy Şimşek, U. T. (2018). Sosyal Medya Analitiği ile Değer Yaratma: Duygu Analizi ile Geleceğe Yönelim, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(3), 797-811.
- Altman, R. (1999). *Film Genre*. British Film Institute. London.
- Caine, B. (2019). *Biyografi ve Tarih*. Çev. Metin Sözen. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. İstanbul
- Custen, G. F. (1992). *Bio/Pics: How Hollywood Constructed Public History*, Rutgers University Press, New Brunswick, N.J.
- Çetin, M. (2012). *Biyografi Kitabı*. Hiperlink, İstanbul.
- Çetin, N. (2012). *Nesir Türleri*. Ankara: Akçam yayınları.
- Gürel, E. ve Yakın, M. (2007). Ekşi Sözlük: Postmodern Elektronik Kültür. *Selçuk İletişim*, 4(4), 203-219.
- Inglis, I. (2007). (Eds.). *Popular Music History on Screen The pop/rock Biopic*, Vol. 2 No. 1 (Equinox Publishing Ltd.
- Kabağağaç S ve Alova E (1995). *Latince- Türkçe Sözlük*, Sosyal Yayınları, İstanbul.

- Kacıroğlu, M. (2014). Necip Fazıl Kısakürek as a Biography Writer, *Journal of Faculty of Theology of Bozok University*. 5,5 (2014/5), ss. 31-56.
- Kuhn, A., & Westwell, G. (2020). *Biopic*. In *A Dictionary of Film Studies*. Oxford University Press
- Marshall, P. D. (1997). *Celebrity and Power: Fame in Contemporary Culture*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- McGuire, M., Kampf, C. (2015,). Using Social Media Sentiment Analysis To Understand Audiences: A New Skill For Technical Communicators. *IEEE International Professional Communication Conference (IPCC)*.
- Tarakçı, H., N. (2023). Kamusal Halkla İlişkilerde Sosyal Medya: Milli Eğitim Bakanlığı'nın Öğretmenlikte Kariyer Basamakları Çalışmasına İlişkin Bir Duygu Analizi Araştırması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (50), 303-320.
- Mishne, G.(Eds.). (2006). Predicting Movie Sales From Blogger Sentiment In: Aaa Spring Symposium: Computational Approaches To Analyzing Weblogs, 155-158.
- Özgüç, A. (2005) *Türlerle Türk Sineması: Dönemler/Modalar/Tipler*, Dünya yay.
- Özkırımlı, A.(1984). Biyografi, Türk Edebiyatında Gereken İlgiyi Görmemiştir. *Milliyet Sanat Dergisi*, Yeni Dizi 88/15, s.11
- Özön, N. (2008). *Sinema Sanatına Giriş*. Agora Kitaplığı.
- Pang, B. & Lee, L. (2008). Opinion Mining and sSentiment Analysis. *Foundations and Trends® in Information Retrieval*, 2(1-2), 1-135.
- Vidal, B. (2014). “Introduction: The Biopic and Its Critical Contexts”, *The Biopic and Contemporary Film Culture* (Ed: T. Brown ve B. Vidal), Taylor & Francis, New York, 1-32.
- Şeker, S. E. (2016). “Duygu Analizi (Sentimental Analysis)”, *Yönetim Bilişim Sistemleri Ansiklopedisi*, 3 (3), 21 – 36.
- A Quick Definition For Biographical Films, Dartmouth Library, [Çevrim-içi: <https://researchguides.dartmouth.edu/filmgenres/biopics#:~:text=A%20film%20that%20tells%20the.M%C3%A9li%C3%A8s%2C%20France%2C%201900>], (Erişim tarihi: 02.06.2023).
- SimilarWeb. (2022, Ocak 1). Top Websites Rankng. Mart 19, 2023 tarihinde Similarweb: [Çevrim-içi: <https://www.similarweb.com/top-websites/turkey/category/referencematerials/dictionaries-and-encyclopedias/>](Erişim tarihi: 13.06.2023).
- Simplifying Sentiment Analysis using VADER in Python (on Social Media Text). [Çevrim-içi: <https://medium.com/analytics-vidhya/simplifying-social-media-sentiment-analysis-using-vader-in-python-f9e6ec6fc52f>] (Erişim Tarihi: 14.06.2023) [Çevrim-içi: <https://sozluk.gov.tr/>]. (Erişim Tarihi: 10.05.2023)